

INHOUD

Economie 2

- Colloquium
Energiearmoede: denkt de EU eindelijk aan de verbruikers?
- De nucleaire overwinsten: eindelijk straalt ook binnen het bedrijfsleven het licht!

Ondernemingen 3

- Reglementering verzawaard risico gewijzigd
- De nieuwe cao over de Europese ondernemingsraad (EOR) komt eraan

Sociaal beleid 4

- Het ene kind is het andere niet

Sociale ombuds 5

- Het Grondwettelijk Hof en discriminatie op grond van leeftijd

Echo regio's 5-7

- Naar een duurzaam stedelijk groeipact ...
- Wat staat op het spel in Cancun?
- Institutionele hervormingen... Wie zal daarvoor betalen?

Europa & Internationaal 8

- Energiestrategie voor Europa 2011-2020: voor een sterk sociaal luik!
- Russell Tribunaal Palestina klaagt bedrijven aan

Burn out en psychosociale belasting

Ook al bestaat er een regelgeving over de verschijnselen die stress of pesten veroorzaken, toch kan niemand ontkennen dat de oplossingen die op papier bestaan, onvoldoende zijn om een antwoord te bieden aan de realiteit op het terrein of aan nieuwe situaties van onbehagen en kwelling. De band tussen deze nieuwe ziektebeelden en de evolutie van de productiewijzen is overduidelijk.

Om hierin een beter inzicht te krijgen, organiseerde het ABVV een lunchdebat met twee gastsprekers, dokter Patrick MESTERS en professor Lutgart BRAECKMAN.

Psychosociale belasting vindt zijn oorsprong in een verandering, een breuk in de arbeidsorganisatie (bijvoorbeeld een herstructurering zonder collectieve reactie).

Het probleem vloeit voort uit een individualisering. Werknemers staan er alleen voor, ze krijgen geen hulp bij problemen, er ontstaat een conflict, collega's worden vijanden, een werknemers vallen (vaker dan vroeger) ziek.

Steun vanuit de hiërarchie, inzicht in de problemen, een luisterbereid oor ... dit alles draagt bij tot het voorkomen van psychosociale overbelasting.

Wij staan dan ook op de eerste rij om oplossingen aan te reiken. Ons werk omvat eerst en vooral de basispreventie, via de werknemersvertegenwoordigers in het CPBW, en via participatieve risicoanalyse waarbij, de werknemers op de werkvloer betrokken worden.

Als de basispreventie op het bedrijf zonder resultaat blijft, is de situatie op het bedrijf delicaat en complex: symptomen en uitingen liggen op de grens van geneeskunde, psychologie, psychiatrie en verantwoordelijkheid van de managers. Zo zou burn out, wanneer dit verschijnsel vastgesteld wordt, inzicht in de disfuncties inzake organisatie op het bedrijf mogelijk moeten maken. Hier is dan secundaire preventie vereist, met de hulp van deskundigen, maar steeds op een lijn met de werknemers en de hiërarchie. Bedrijven die het probleem inzien en er aan willen werken, doen het beter, bovendien stijgen hun winsten.

Het debat toonde aan hoe belangrijk het is initiatieven te ontwikkelen om psychosociale belasting te voorkomen.

De inleidende resultaten van een onderzoek naar burn out in België (project FOD WASO) spreken over 1.090 slachtoffers, dwz. 0,8% van de werknemers die de vragenlijst van de deelnemende dokters (huisartsen en specialisten) ingevuld hadden.

Dit verschijnsel (dat nog maar het topje van de ijsberg is) interpelleert ons sterk, burn out is immers een crisisreactie op een lange blootstelling aan stress, in een situatie waarbij geen enkele preventieve oplossing aangereikt werd.

Een pluridisciplinaire aanpak (collectief én preventief) is en blijft de beste manier om deze dehumanisering van de arbeid in te dijken, wat zowel de werknemers als het bedrijf ten goede komt!

Het ABVV werkt over dit thema verder en organiseert in maart een infodag over psychosociale belasting.

Groene jobs - naar een SWOT-analyse

In twee adviezen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad over de problematiek van groene jobs wordt benadrukt dat het bevorderen van banen die bijdragen tot een vermindering van de ecologische voetafdruk van de productie- en handelsactiviteiten, moet voorafgegaan worden door het opbouwen van een diepgaande en pertinente kennis in dit nieuwe domein. Daarbij moet bij voorrang een sterke, betrouwbare SWOT-analyse (sterkte/zwakte) worden uitgevoerd (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) van groene jobs in België.

Op basis van de analyse, die door de secretariaten van de twee overlegorganen werd uitgevoerd, zullen de gesprekspartners dus onderzoeken of het aangewezen is hun werkzaamheden m.b.t. groene banen voort te zetten.

Deze werkzaamheden begonnen met een toelichting door twee vertegenwoordigers van de Europese Commissie over de stand van zaken en de vooruitzichten op het vlak van groene banen op Europees vlak.

De nucleaire overwinsten: eindelijk straalt ook binnen het bedrijfsleven het licht!

Door onze werkzaamheden binnen de federale regulator voor de energietarieven (afgekort de CREG) heeft het ABVV een unaniem advies bekomen over de kostenstructuur van de elektriciteitsproductie door de nucleaire sector in België. Werkgevers, ngo's, de afgevaardigden van de gewesten en de federale overheid, de vertegenwoordigde consumentenorganisaties en de vakbonden hebben voor het eerst een formeel standpunt ingenomen over hoe de nucleaire overwinsten ontstaan en wat er met elk onderdeel van moet gebeuren.

De zogeheten nucleaire marge bestaat uit: een normale marge die een bedrijf als Electrabel of Luminus kan aanrekenen, de monopoliewinsten die de nucleaire producenten maken ten gevolge van het niet functioneren van de geliberaliseerde elektriciteitsmarkt (door een gebrek aan mededinging op de markt), de "stranded benefits" (de winsten van de producenten als gevolg van het feit dat de kerncentrales versneld werden afgeschreven vóór de vrijmaking en waarvoor de consumenten geen compensaties hebben gekregen als "teruggave" voor de door hen gedane inspanningen) en de "windfall profits" (door de toekenning van gratis emissierechten ten gevolge van het ETS-systeem, dat de

nucleaire sector niet nodig heeft omdat nucleaire productie impliciet geen CO₂ uitstoot).

Binnen het advies van de CREG wordt nu voor het eerst uitdrukkelijk gesteld dat de overwinsten (bovenop een normale marge) die niet gerechtvaardigd zijn omdat ze ooit door de maatschappij al zijn gedragen (zoals de stranded benefits) of omdat ze onterecht worden toegekend (zoals de windfall profits gelieerd aan de gratis emissierechten) en de monopoliewinsten ten gevolge van de onvolmaakte marktwerking, niet langer bij de nucleaire producenten mogen blijven, maar naar de gemeenschap moeten terugvloeien. Ofschoon we ons niet uitspreken over de beste manier om die financiële middelen te recupereren bij de nucleaire sector (omdat dit intrinsiek een politieke beslissing blijft), stellen we duidelijk: "de financiële middelen moeten via duidelijke wetsvoorschriften aan de consumenten worden teruggegeven. Deze middelen moeten dienen om de energiefactuur van de betrokken consumenten te laten dalen, met name ondermeer door investeringen voor rationeel energieverbruik en de financiering van investeringen in hernieuwbare energiebronnen".

maureen.verhue@abvv.be

Colloquium Energiearmoede: denkt de EU eindelijk aan de verbruikers?

Op 24 november organiseerde het Europees Verbond van Vakverenigingen in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie een colloquium over het thema "Hoe energiearmoede bestrijden via de prijzen en een vermindering van het energieverbruik?".

Een aantal sprekers kwamen een aantal concrete initiatieven toelichten met betrekking tot de strijd tegen energiearmoede (sociale tarieven en automatisering van de sociale tarieven, sociaal verwarmingsfonds, gespreide betalingen, Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost). Eén voor één «good practices» in ons land, die andere landen tot voorbeeld kunnen strekken.

Het belangrijke vraagstuk van de definitie van het concept "energiearmoede" werd eveneens behandeld. De sprekers riepen de EU op een gemeenschappelijke definitie goed te keuren omdat dit een onontbeerlijke voorwaarde is voor het nemen van gecoördineerde beleidsmaatregelen!

In het energiebeleid van de EU worden vooral de consumenten en zeker de zwaksten onder hen, vergeten. De liberalisering had enkel oog voor de bedrijven, netwerken, infrastructuur producenten, leveranciers, ... maar de consument aan het einde van de keten bleef verweesd achter.

Voor de vakbonden was dit colloquium de kans om erop te wijzen dat door de economische crisis, de schaarste van de natuurlijke hulpbronnen, de noodzakelijke naar een koolstofarme economie, het probleem van de energiearmoede een centraal thema in het sociale debat is geworden!

Het dossier wordt nu aangekaart op de formele Europese Raad van december. We hopen dat de EU eindelijk zal inzien dat het energiebeleid niet alleen een marktprobleem is, maar ook een probleem voor de verbruikers die beschermd moeten worden en toegang moeten krijgen tot betaalbare, duurzame en veilige energie.

sebastien.storme@abvv.be

Reglementering verzwaard risico gewijzigd

Werkgevers die abnormaal veel arbeidsongevallen hebben, vergeleken met andere ondernemingen in hun sector, moeten een hogere premie betalen aan de arbeidsongevallenverzekeraar. Die moet dat bedrag gebruiken voor de ongevallenpreventie bij de onderneming in kwestie. Deze reglementering werd onlangs gewijzigd.

Nieuwe definitie

Voortaan is er bij een onderneming sprake van een verzwaard risico op arbeidsongevallen wanneer er in de loop van de observatieperiode (= de 3 voorafgaande kalenderjaren) in de onderneming minstens 5 arbeidsongevallen (arbeidswegongevallen niet meegerekend) gebeurden die als gevolg hadden:

- hetzij een tijdelijke ongeschiktheid van minstens 4 dagen (voorheen volstond een ongeschiktheid van 1 dag), de dag van het ongeval niet meegerekend,
- hetzij het overlijden,

en indien de risico-index (het product van de frequentie-index en de ernst-index) op jaarbasis in het laatste kalenderjaar en in een ander kalenderjaar van de observatieperiode minstens 10

maal de risico-index bedraagt van de activiteitensector waartoe de onderneming behoort, en minstens 30 keer de risico-index van de privésector.

Vrijstelling van contributie

Een onderneming die ook in het voorafgaand jaar onder de reglementering op het verzwaard risico viel, moet geen premie betalen indien aan volgende voorwaarden is voldaan:

- de bijdrage werd ook effectief betaald,
- ze heeft een actieplan met concrete preventiemaatregelen opgesteld.

Wij raden onze vertegenwoordigers in het Comité voor Preventie en Bescherming op het werk aan bij de werkgever te informeren of en in welke mate hun onderneming onder de toepassing van deze nieuwe regeling valt. Ze moeten ook toekijken op de uitvoering van de preventiemaatregelen die de arbeidsongevallenverzekeraar moet nemen in het kader van het "verzwaard risico", zeker zo het gaat om een onderneming die vrijstelling heeft van het betalen van de contributie. Dat mag immers geen reden zijn om de voorgestelde preventiemaatregelen niet uit te voeren, wel integendeel!

francois.philips@abvv.be

De nieuwe cao over de Europese ondernemingsraad (EOR) komt eraan

De NAR heeft de werkzaamheden rond de omzetting van de herziene richtlijn op de EOR afgerond. Op 21 december zal de NAR een nieuwe cao aannemen die zal gelden voor alle akkoorden die, vanaf 6 juni 2011, gesloten of herzien worden in een EOR van een Belgische onderneming of waarvan de vertegenwoordiging voor Europa in België gelegen is.

Door die cao worden de verbeteringen die door de herziene richtlijn aangebracht worden, in het Belgisch recht opgenomen. Het gaat onder meer over de nieuwe definities van informatie en consultatie, het recht op vorming en een reeks bepalingen om de onderhandeling van nieuwe akkoorden te vergemakkelijken.

De cao voorziet ook dat de EOR ook bevoegd is voor de kwesties die, ongeacht het aantal betrokken lidstaten, van belang zijn voor de Europese werknemers, meer bepaald wat betreft de omvang van de mogelijke gevolgen ervan, of die een

overbrenging van werkzaamheden tussen lidstaten met zich brengt.

Alle goede punten van de eerste cao van 1996, die gelden voor alle Belgische afgevaardigden die actief zijn in een EOR in België of buiten onze grenzen, blijven gehandhaafd, zoals het recht om de afgevaardigden van alle Belgische ondernemingen bijeen te brengen om ze over de inhoud van de werkzaamheden binnen de EOR te informeren.

Het ABVV betreurt wel dat een aantal van onze eisen, zoals de toegang tot alle vestigingen of de automatische uitbreiding van de bevoegdheden van de EOR tot materies zoals welzijn op het werk, niet via deze cao veralgemeend konden worden.

Het zal dus de taak van de onderhandelaars zijn verder te gaan bij het (her) onderhandelen van (nieuwe) EOR-akkoorden.

jean-luc.struyf@abvv.be

Nieuwe brochure «Chemische producten: nieuwe etiketten»

In een geglobaliseerde economie circuleren goederen overal. Als het om scheikundige producten gaat, is het nuttig te weten van waar ze afkomstig zijn.

Een nieuw reglement (CLP) m.b.t. classificatie, etikettering en verpakking van substanties en mengsels is in werking getreden op 20 januari 2009 en is van toepassing in de hele Europese Unie.

Het reglement is gebaseerd op een geharmoniseerd mondiaal systeem (SGH).

Deze classificatie en de daaruit voortvloeiende etikettering geven een zekere verantwoordelijkheid aan de fabrikanten, invoerders en gebruikers maar - belangrijk punt - zij komen in de plaats van een reeks etiketten op producten.

Sinds 1 december 2010 is die nieuwe regelgeving verplicht voor (zuivere) scheikundige stoffen, maar optioneel voor de preparaten.

Het ABVV heeft reglementering een brochure gepubliceerd waarin dieper ingegaan wordt op deze nieuwe.

De brochure kunt u raadplegen en downloaden op <http://www.abvv.be> onder de rubriek 'Publicaties'.

Chemische producten: nieuwe etiketten

Een verwittigd mens is er twee waard

De communicatie naar de (toekomstige) gepensioneerde is een hot item. Meer en meer wordt gepoogd om de werknemers op de hoogte te stellen van hun toekomstige pensioenrechten alsook van de gevolgen van bepaalde loopbaanbeslissingen op hun pensioenbedrag. Evident is dat allemaal niet.

Over dit onderwerp werd eind november, in het kader van het Europese voorzitterschap, een studiedag georganiseerd op de Rijksdienst voor Pensioenen. Diverse Europese lidstaten lichtten hun pensioeninformatiesysteem toe. Bepaalde landen staan al heel ver. Zo heeft in Denemarken elke sociaal verzekerde via internet (maar ook op papier) toegang tot alle pensioenrechten die hij opbouwde, zowel wettelijk en aanvullend. Ook de gelden geïnvesteerd bij een financiële instelling worden weergegeven. In Zweden krijgen werknemers jaarlijks, vanaf hun eerste jaar tewerkstelling, een oranje enveloppe waarin een overzicht wordt gegeven van de pensioenrechten, alsook enkele scenario's in functie van bepaalde beroepskeuzes. In Frankrijk bestaat eenzelfde systeem maar dan met een blauwe enveloppe.

Wij staan hier in België nog ver vanaf. In het generatiepact werd voorzien dat de sociaal verzekerde tegen eind 2010 een geïntegreerde informatie moet krijgen, dit wil zeggen, voor alle wettelijke pensioenen: werknemers, zelfstandigen en overheid. De gegevens voor de werknemers zijn al beschikbaar, voor de andere twee sectoren wordt er momenteel nog aan de uitwerking gewerkt.

De vooruitgang van de diverse projecten en doelstellingen worden momenteel in de Nationale ArbeidsRaad onderzocht.

Het ene kind is het andere niet

“**W**at je zelf doet, doe je beter” is niet van toepassing voor de sector van de kinderbijslag. Het gemiddeld foutenprofiel inzake betalingen van de bijslagen bedraagt 0,57 %. We betwijfelen of een regionalisering dit percentage naar beneden zou krijgen. De kinderbijslagregeling is vandaag goed aangepast aan de diverse gezinsvormen. Er wordt rekening gehouden met de feitelijke gezinssituatie, met nieuw-samengestelde gezinnen, co-ouderschap, ... Redelijk complex allemaal, maar het werkt, goed zelfs. Moeilijker wordt het als men gaat opsplitsen: vader werkt in Brussel en woont in Wallonië, echtgescheiden moeder woont in Brussel, kinderen lopen school in Vlaanderen, ... Wie betaalt hen in de toekomst kinderbijslag uit?

Vergelijk men de situatie tussen Vlaanderen en Wallonië, dan stelt men vast dat de verschillen in uitgaven immers enkel te wijten zijn aan de verschillende socio-economische situatie. Voor 32,6 % van de kinderen wordt 33,6 % van de uitgaven voor kinderbijslag betaald in Wallonië. In Brussel wordt voor 10,4 % van de kinderen 11,1 % van het budget toegekend. In Vlaanderen is dat 55,2 % voor 57 % van de kinderen. In Brussel en Wallonië is de lichte meeruitgave enkel toe te schrijven aan de toeslag voor kinderen van werkloze ouders. In Wallonië wordt ook een groter aantal toeslagen voor invaliditeit toegekend. In Brussel zijn gepensioneerde ouders dan weer sterker vertegenwoordigd.

Moeten deze cijfers leiden tot een splitsingsvoorstel? Neen! Globaal genomen is het verschil in uitgaven immers miniem. Het is ook fout om de cijfers enkel vanuit puur transfert-opzicht naast elkaar te leggen, zonder het breder kader en dus de realiteit te bekijken. De onderliggende oorzaken moeten aangepakt worden, niet de gevolgen ervan.

Tenslotte, tijden kunnen veranderen. Door de wettelijke invoering van de kinderbijslag in 1930 ontstond er een transfer 3,15% van het rijke Wallonië naar arme Vlaanderen,

waar het geboortecijfer hoger lag. De Franstalige jezuïet FALON pleitte toen voor redelijkheid. Niet de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië waren volgens hem belangrijk, wel de verschillen tussen meer en minder industriële tewerkstelling. Zo constateerde hij dat er ook in Luxemburg en Namen meer kinderen waren. Maar hij predikte in de woestijn.

Naast een splitsing wordt ook gesproken over een **gelijkschakeling van de kinderbijslag tussen werknemers en zelfstandigen**. Het klopt dat het eerste kind van een zelfstandige vandaag 5,4 € minder krijgt. De toekenning van een leeftijdsbijslag is eveneens verschillend. In het zelfstandigenstelsel wordt geen leeftijdssupplement toegekend voor het enige en jongste kind, bij werknemers wordt de leeftijdsbijslag voor het oudste kind gehalveerd. Het opheffen van deze verschillen kost 20,3 miljoen euro.

Voor een gezin met twee kinderen waarvan er eentje ouder en eentje jonger dan 6 jaar is, ligt de kinderbijslag bij de zelfstandigen vandaag hoger dan bij werknemers. Op zich is dit niet erg, ware het niet dat er een voorrangsregel bestaat: zodra er een minimum tewerkstelling in het werknemersstelsel plaatsvindt, wordt de kinderbijslag door het werknemersstelsel ten laste genomen, omdat die in het verleden altijd voordeliger was. Door de recente verbeteringen in het zelfstandigenstelsel is dat dus niet altijd meer het geval. Toch nemen de werknemers nog een factuur voor de “gemengde” (werknemer + zelfstandige) gezinnen ten laste, ter waarde van 290,5 miljoen euro.

Dit is niet langer verdedigbaar. De voorrangsregel heeft zijn nut verloren, elk stelsel moet kinderbijslag uitbetalen voor zijn bijdragers. Dit werd unaniem gesteld door de sociale partners in het Beheerscomité van de Rijksdienst voor kinderbijslag en moet dus samengaan met een eventuele gelijkstelling van de kinderbijslagen.

celien.vanmoerkerke@abvv.be

Het Grondwettelijk Hof en discriminatie op grond van leeftijd

In het kader van een prejudiciële vraag heeft het Grondwettelijk Hof zich gebogen over artikel 83 van de wet van 3/7/1978.

Doel daarbij was na te gaan of dit artikel over de arbeidsovereenkomsten het gelijkheidsbeginsel niet schendt door te voorzien in een tot 6 maanden beperkte opzegtermijn voor bedienden van 65 jaar met het oog op hun pensionering, terwijl artikel 82 voorziet in langere opzegtermijnen.

Het Hof Onderlijnt dat het verschil in behandeling ingevolge het artikel 83 gebaseerd is op een **objectief criterium**, meer bepaald het al dan niet bereikt hebben van de leeftijd van 65 jaar. Voorts verduidelijkt het Hof dat dit verschil ook gebaseerd is op **legitieme doelstellingen van sociale aard**. Uit voorbereidende werkzaamheden blijkt immers dat de invoering van deze beperkte termijn verbonden is met het verbod op clausules die stellen dat bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de arbeidsovereenkomst automatisch afloopt. Op die manier wou de wetgever enerzijds

de bedienden beschermen die op het punt stonden de pensioengerechtigde leeftijd te bereiken en anderzijds vermijden dat werkgevers zeer lange opzegtermijnen moesten toepassen voor bedienden die dicht bij hun pensioen waren.

Bovendien meent het Hof dat de betrokken bepaling op **redelijke** wijze gerechtvaardigd is, aangezien de keuze voor de leeftijd van 65 jaar niet willekeurig is, maar overeenstemt met de pensioenleeftijd.

Tot slot merkt het Hof op dat richtlijn 2000/78/CE, die werkgebonden discriminaties verbiedt, wel verschillende, op leeftijd gebaseerde behandelingen toelaat, op voorwaarde dat deze op objectieve en redelijke wijze gerechtvaardigd zijn door een legitiem doel en dat de middelen die daarvoor worden vrijgemaakt gepast en nodig zijn, wat hier het geval is.

Deze argumentering is een interessante bijdrage tot de problematiek van de verschillende behandelingen op grond van leeftijd.

Grondwettelijk Hof, 30/09/2010, 107/2010.

jean-francois.macours@abvv.be

Het ISUA (Instituut samenwerking Arbeidersbeweging – Universiteit Antwerpen) organiseert een reeks seminaries over "Arbeiders-bedienden gelijk? Schijn van gelijkheid in de arbeidsrelaties". Deze seminaries vinden plaats op 13, 20, 27 januari en 3 februari 2011 van 19 tot 22 uur (Campus Drie Eiken, gebouw R, lokaal R019). Volgorde van de behandelde thema's: "Arbeiders en bedienden: een lang verhaal" (sprekers Marc RIGAUX en Dirk LUYTEN); «Arbeiders en bedienden: een andere job?» (spreker Hans DE WITTE); «Arbeiders en bedienden: wat mag dat kosten?» (spreker Luc SELS); «Arbeiders en bedienden: gelijk?» (spreker Daniel CUYPERS).

Contact : els.peeters@ua.ac.be.

ECHO REGIO'S

Naar een duurzaam stedelijk groeipact ...

In juni startten de Brusselse sociale partners onderhandelingen op met de Gewestregering over een sociaal pact voor de ontwikkeling van de stad. Dit initiatief steunt op het originele voorstel dat het ABVV-Brussel eind 2007 toelichtte, naar aanleiding van de verschijning van het *Internationaal ontwikkelingsplan van Brussel*. De inzet was (en blijft) Brussel uit te rusten met een wervend economische en sociaal plan met positieve gevolgen voor alle werknemers en in het bijzonder de zwaksten onder hen. De Gewestregering schaarft zich nu achter die ambitie.

Ondanks de huidige bijzonder onzekere politieke context hebben de Brusselse sociale partners een zeer belangrijke stap gezet. Na vier maanden discussiëren over de oorspronkelijke voorstellen zijn de regering, de werkgevers en de vakbonden het eens geworden over een tekst die ze voorgelegd hebben aan Minister-President, Charles PICQUE, die als basis zou moeten dienen voor het tripartiete overleg. Het was een bijzonder moeilijke oefening omdat gezamenlijk een stand

van zaken van de sociaal-economische ontwikkeling van het Gewest opgemaakt moest worden en nagegaan moest worden welke maatregelen genomen moeten worden in een onveranderd budgettair en institutioneel kader. De belangrijkste punten van dit voorakkoord hebben betrekking op gekruiste maatregelen inzake werk-opleiding-onderwijs met de twee Gemeenschappen, de uitvoering van een duurzame economische transitie en de verbetering van de arbeidsvoorwaarden in de diensten. De Brusselse sociale partners wensen ook de twee andere Gewesten bij dit toekomstig groeipact te betrekken, met het oog op de noodzakelijke samenwerking tussen de Gewesten en om antisociale concurrentie te vermijden. Het sluiten van een dergelijk Pact zou een belangrijke positieve stap vooruit betekenen voor het sociaal overleg in Brussel ... en bijzonder welgekomen zijn op het moment dat iedereen beseft dat een nieuwe overheveling van bevoegdheden aan de agenda staat...

eric.buysens@abvv.be

Staking winter '60-'61

Ter herdenking van de 50^e verjaardag van de staking '60-'61 organiseren ABVV-Brussel en de 'Centrale culturelle bruxelloise' een tentoonstelling met documenten van toen.

Opening:

Donderdag 13 januari 2011 vanaf 18u Volksuniversiteit Brussel Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.

De tentoonstelling loopt tot 11 februari.

Praktische info:

*www.abvvbrussel.be;
tel: 02 552 03 57*

9de Studie- namiddag Hoger Onderwijs en Arbeidswereld

Loopbaanleren in onderwijs
en arbeidsomgevingen:
loopbaanontwikkeling en
loopbaanbegeleiding

woensdag 12 januari 2011
(vanaf 12 uur)

Auditorium Max WEBER,
Parkstraat 71, 3000 Leuven
Auditoria Van Evenstraat, Van
Eevenstraat 2, 3000 Leuven

Programma

13 u 15: Plenaire keynote Loop-
baanontwikkeling: sturen of
gestuurd worden (resultaten
uit onderzoeken onder werk-
nemers en onder studenten
binnen het beroepsonderwijs
in Nederland)

14 u 00 Eerste parallelsessie
(met keuzemogelijkheid ter
plaatse):

- Analyse van
loopbaankeuzes in het
onderwijs: diagnostiek
en implicaties voor
keuzebegeleiding
- Van kiezen naar leren:
naar een effectiever
begrip van (studie)
loopbaanontwikkeling
- De Belgische werknemer en
zijn loopbaan: resultaten van
het loopbaanonderzoek
- Zelfsturing, vast
of flexibel? De
ontwikkelingsmogelijkheden
van zelfsturing onder de
loep genomen

15u45 Tweede parallelsessie
(met keuzemogelijkheid ter
plaatse):

- Loopbaanleren als
innovatie in het middelbaar
beroepsonderwijs.
- Loopbaanbegeleiding (n)
iets voor mij(?)!
- Talent benutten, een
loopbaan lang. Hoe
kunnen HR professionals,
leidinggevenden
en medewerkers dit
waarmaken?
- Waarom mensen opstaan
op maandagochtend:
loopbaanontwikkeling vanuit
motivatie

Inschrijven:

http://ppw.kuleuven.be/lo_en_o/pooll/poollstudiedag
Kostprijs: 70 €

Wat staat op het spel in Cancun?

Van 29 november tot 10 december 2010 vond in de Mexicaanse stad Cancun de zestiende conferentie plaats van het VN-Klimaatverdrag. De internationale gemeenschap praat er over een nieuw globaal klimaatakkoord ter vervanging van het Kyoto-Protocol, dat afloopt in 2012.

Naar aanleiding hiervan bracht de Vlaamse Adviesraad voor Milieu en Natuur (Minaraad) een advies uit met aanbevelingen over de belangrijkste discussiepunten.

Het klimaatverdrag moet vermijden dat de huidige **klimaatverandering** onbeheersbare gevolgen heeft. Algemeen wordt aanvaard dat de temperatuurstijging daarom beperkt moet worden tot 2°C. Volgens het vierde IPCC rapport (2007) betekent dit dat de wereldwijde emissies tegen 2050 moeten dalen met 50% tegenover 1990 (= het debat over mitigatie). Omdat de ontwikkelde landen een grotere (ook historische) verantwoordelijkheid hebben voor de klimaatverandering, moeten zij tegen 2050 hun emissies dalen met 80-95%. De afgeleide doelstelling voor 2020 betreft een emissiedaling met 25-40% tegenover 1990. Uit studies van na 2007 blijkt dat wellicht nog meer gereduceerd moet worden. De Minaraad vraagt dan ook dat de ontwikkelde landen zich voorbereiden op reducties op het niveau van de hoogste kant van de vork.

De **belangrijkste discussiepunten in de globale onderhandelingen** gaan over 1) het niveau van de verplichtingen van de verschillende landen (groepen) om hun emissies te verminderen, 2) de financiering van de maatregelen die de ontwikkelingslanden nemen voor mitigatie en adaptatie, 3) het terugdringen van de emissies als gevolg van ontbossing, 4) de rol van technologieontwikkeling en 5) adaptatie (= aanpassing aan - de gevolgen van - klimaatverandering).

Er is centrale debat over de hoogte van de **reductiedoelstellingen**. Tegelijkertijd zijn er tekortkomingen in het Kyoto-Protocol die de reductiedoelstellingen uithollen. De Minaraad wil dat iets gedaan wordt aan de mogelijkheid om ongebruikte rechten op de uitstoot van broeikasgassen uit de eerste

verbintenisperiode (tot 2012) onbepert over te dragen naar de volgende periode (na 2012). Ook de huidige regels voor het in rekening brengen van de emissies door landgebruik, veranderingen in landgebruik en bosbouw (LULUCF) vormen een probleem.

De EU moet een voortrekkersrol spelen bij de uitbouw van de **klimaatfinanciering**. De ontwikkelde landen moeten over de brug komen met het geld dat ze beloofden aan de ontwikkelingslanden, en dat mag niet ten koste gaan van de financiering voor armoedebestrijding (Millennium Development Goals).

De onderhandelingen over **REDD** (Reducing emissions from deforestation and forest degradation) moeten een instrument opleveren dat leidt tot echte emissiedalingen, met behoud van de biodiversiteit en respect voor de rechten van de inheemse bevolking.

In Cancun moeten ook beslissingen genomen worden over de ontwikkeling en de verspreiding van koolstofarme **technologie**. Enerzijds moeten ontwikkelingslanden een betere toegang krijgen tot de nieuwe technologieën, anderzijds moet er een voldoende bescherming zijn van de intellectuele eigendomsrechten.

Het klimaat is nu al gewijzigd en zal nog verder veranderen, ongeacht het klimaatbeleid. De internationale gemeenschap moet daarom in Cancun beslissingen nemen over aanpassing aan klimaatverandering (**adaptatie**).

Wat het klimaatbeleid van de EU, België en Vlaanderen betreft meent de Minaraad dat:

- Europa zich moet voorbereiden op een vermindering van de emissies met 30% tegen 2020;
- de EU moet investeren in de ontwikkeling van de technologie die nodig is voor een koolstofarme samenleving en dat ze op dat vlak moet streven naar de wereldtop;
- de huidige politieke impasse waarin ons land zich bevindt niet de oorzaak mag zijn van het uitblijven van een ambitieus nationaal en Vlaams klimaatbeleid.

pverbeek@vlaams.abvv.be

Institutionele hervormingen... Wie zal daarvoor betalen?

Het Waals ABVV heeft zich gebogen over de elementen uit de nota van de bemiddelaar die onlangs in de pers verschenen zijn. Die eerste informatie is uiteraard onvolledig en kan nog worden gewijzigd door de onderhandelaars. Dat neemt niet weg dat de informatie uiterst verontrustend is voor de toekomst van de Walen. Als deze hervormingen worden toegepast zoals ze nu zijn uitgetekend, zou dit voor Wallonië regelrecht rampzalig zijn. Het ziet er wel degelijk naar uit dat de vraag naar meer autonomie en meer verantwoordelijkheid voor de Gewesten ten koste gaat van de solidariteit en van een voldoende financiering van het Waals Gewest.

Tussen onrechtvaardige transfers en een financiering die de solidariteit op de helling zet

Zowel de keuze van de over te hevelen materies als de voorgestelde financiële verdeelsleutels zijn bijzonder nadelig voor Wallonië. De Waalse Intergewestelijke van het ABVV heeft enkele voorstellen geanalyseerd en vertaald in cijfers. Het resultaat is angstaanjagend.

Het Waals Gewest zou bijvoorbeeld over 200 miljoen euro minder beschikken voor zijn werkgelegenheidsbeleid (vorming, begeleiding van werkzoekenden...).

Het nieuwe globale financieringsmechanisme van de entiteiten zou ook niet zonder gevolg zijn. Rekening houdend met de verschillende simulaties m.b.t. de invoering van een split-rate⁽¹⁾, zou Wallonië het belastingtarief in elke schijf met ongeveer 1%⁽²⁾ moeten verhogen wil het zijn inkomsten op hetzelfde niveau houden. Bovendien zou een responsabiliserend⁽³⁾ solidariteitsmechanisme in het leven worden geroepen, ter vervanging van de solidariteitsinterventie die bepaald is in de huidige financieringswet. Concreet riskeert het Waals Gewest zijn huidige bevoegdheden te moeten uitoefenen met 400 miljoen euro minder.

De responsabilisering zou dus wel degelijk ten koste gaan van de solidariteit, wat het Waals ABVV uiteraard niet kan aanvaarden.

Deze cijfers zijn op zich al alarmerend. Voeg daarbij nog de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen (zowel federaal als op het vlak van de deelentiteiten en de lokale besturen) en de situatie wordt simpelweg desastreus. De Waalse burgers zouden dus betalen voor een economische crisis waar ze geen schuld aan hebben en voor een onrechtvaardige institutionele hervorming.

Voor een samenwerkingsfederalisme

Het Waals ABVV heeft zich altijd akkoord verklaard met een transfer van bevoegdheden op voorwaarde dat de Gewesten daarmee een beleid zouden kunnen uitwerken dat is aangepast aan hun sociaal-economische situatie.

De voorgestelde hervorming voldoet echter niet aan deze doelstelling. Ze druist zelfs in tegen één van de twaalf (niet te scheiden) principes waarmee de onderhandelaars hebben ingestemd: "één of meerdere deelentiteiten niet structureel verarmen." De positieve economische dynamiek die in Wallonië o.m. door het Marshallplan op gang werd gebracht, riskeert abrupt te stoppen.

Het is ook onaanvaardbaar dat een fiscale concurrentie ontstaat tussen de Gewesten of tussen de werknemers. Dit kan alleen maar nefast zijn voor alle werknemers.

Tot slot verzet het Waals ABVV zich tegen elke aantasting van het federale karakter van de sociale zekerheid, die eigendom blijft van alle werknemers.

De onderhandelaars moeten dus uiterst waakzaam blijven! De beslissingen die ze zullen nemen, kunnen immers zware gevolgen hebben voor de werknemers. Het Waals ABVV zal niet nalaten hen er aan te herinneren.

david.lannoy@fgtb-wallonne.be

⁽¹⁾ Uitgaande van een 75/25-verdeling (federaal/gewest)

⁽²⁾ De nota geeft de Gewesten de mogelijkheid hun belastingtarieven met 25% te verhogen of te verlagen t.o.v. de initiële tarieven.

⁽³⁾ Dit mechanisme compenseert het verschil in netto belastbaar inkomen tot 80%

Conferentie/debat met Daniel TANURO: «Het onmogelijke groene kapitalisme»

Drie miljard mensen leven in mensonwaardige omstandigheden. Aan de andere kant hebben tweehonderd jaar productivisme het klimaat tot op de rand van de afgrond gebracht. We moeten dan ook heel snel de uitstoot van broeikasgas, en dus ook de materiële productie fors terugdringen.

Hoe tot een stabiel klimaat komen en toch voldoen aan het legitieme recht op ontwikkeling van diegenen die niets hebben en tegelijkertijd het slachtoffer zijn van de opwarming. Dat is de hamvraag van de eeuw.

Daniel TANURO stelt voor ecologie en het socialistisch model opnieuw met elkaar te verzoenen omdat het kapitalisme geen oplossing kan brengen. Hij pleit ervoor energie, een gemeenschappelijk goed van de mensheid, aan de winstlogica te onttrekken om de overgang naar een zuinige samenleving die stoelt op hernieuwbare energie, sociaal rechtvaardig te laten verlopen.

Als men niet bij machte is sociale en ecologische strijd aan elkaar te koppelen, zal het kapitalisme tot menselijke en ecologische rampen leiden. Om deze problematiek uit te diepen nodigt de CEPAG je uit op een debat met Daniel TANURO, auteur van het werk «L'impossible capitalisme vert».

**Vrijdag 17 december 2010 van
13u30 tot 16u30**

**in de Espace Solidarité,
Rue de Namur 47,
5000 Beez**

Het Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV) werkt aan een observatorium van het soberheidsbeleid en aan een "bonus watch". Met het observatorium wordt een overzicht gemaakt van de bezuinigingsplannen in Europa, met de "bonus watch" worden de bonussen van topmanagers en traders in kaart gebracht. Wil je er meer over weten? Surf dan naar de website van het EVV <http://www.etuc.org>

Op 15 december wordt op initiatief van het EVV in Brussel en overal in Europa actie gevoerd van blinde bezuinigingen. Wil je er meer over weten, surf dan naar <http://www.etuc.org/r/1604>. Het ABVV neemt deel aan de actie in Brussel aan het Schumanplein van 12 tot 13 uur. (www.abvv.be)

Energiestrategie voor Europa 2011-2020: voor een sterk sociaal luik!

Op 2 december boog de Energieraad van de Europese Unie zich over een "Energiestrategie voor Europa 2011-2020".

Deze strategie moet het energie-klimaatpakket aanvullen met een strategisch luik dat betrekking heeft op de bevoorradingsszekerheid, het ontwikkelen van netwerken en energiediversificatie en –efficiëntie.

De vakbondsorganisaties vrezen dat het Europese beleid terzake het sociale nog maar eens over het hoofd ziet.

Daarom heeft het Europees Vakverbond (EVV) een resolutie over dit thema goedgekeurd.

Voor het EVV moet het toekomstig Europees energiebeleid in de eerste plaats de consumenten beschermen (ook de meest kwetsbare) kwaliteitsvolle banen garanderen in het kader van een 'just transition' naar een koolstofarme maatschappij, de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen verzoenen met het concurrentievermogen van onze industrie en investeren in energiebesparingen.

Het EVV stelt twintig prioriteiten op voor een sociale energiestrategie: een Europees verdrag voor energiesolidariteit uitwerken, de bevoorradingsszekerheid garanderen, een Europees Agentschap voor democratische energie oprichten ons een gemeenschappelijk Europees energiebeleid te bevorderen in het algemeen belang, de regulering van de energiemarkt verbeteren, erop toezien dat de prijzen op de energiefacturen correct zijn, een Europees programma voor de vernieuwing van het volledige woningenpark opstellen...

Voor het EVV vormen die twintig prioriteiten de voorwaarden opdat Europa zou slagen in de sociaal rechtvaardige overgang naar een koolstofarme maatschappij en opdat werknemers en burgers centraal zouden staan in het energiebeleid van Europa.

De resolutie "Stratégie énergétique pour l'Europe 2011-2020 et les 20 priorités" vind je op: <http://www.etuc.org/a/7941>

sebastien.storme@abvv.be

INTERNATIONALE RELATIES

ABVV/ACOD in Roemenië

In het kader van het samenwerkingsproject tussen ABVV/ACOD en CNSLR-Fratia met als doel het ontwikkelen van basis- en kadervorming rond sociaal overleg, organiseerde de Roemeense vakbond in 2010 vormingen in hun gewest of centrale over onderhandelingsstijlen, vakbonds- en algemene communicatie, leiderschap en financiële training. De vierde activiteit in november focuste op feedback over de ervaringen en knelpunten in deze vormingen. Volgende stap is de uitwerking van een gids met richtlijnen voor het organiseren van vakbondsvorming, die in de toekomst als leidraad kan gebruikt worden door elke Roemeense syndicale vormingswerker.

Russell Tribunaal Palestina klaagt bedrijven aan

Van 20 tot 22 november vond in Londen de 2e sessie van het Russell Tribunaal over Palestina plaats. Net zoals bij de 1e sessie, in maart 2010, stuurden ABVV Federaal en de Algemene Centrale waarnemers.

Daar waar de 1e sessie de medeplichtigheid van de EU en de EU-lidstaten aan de schending van de internationale rechtsnormen en mensenrechten door Israël ten aanzien van de Palestijnse bevolking aan de kaak stelde, werd nu gefocust op het bedrijfsleven.

Het tribunaal kan niet echt veroordelen, maar het morele "name and shame"-effect is wel aanzienlijk.

Experten en getuigen bewezen de effectieve bijdrage van multinationals aan de bezetting en de kolonisatie van de Palestijnse gebieden, hetzij stilzwijgend, winstgevend of zelfs zeer actief.

Daarbij ook de Bank Dexia, die via zijn Israëlsch filiaal de bouw van kolonies in de bezette gebieden financieel steunt. Zo is er ook de in België aanwezige multinational

Caterpillar, die materiaal levert voor de bouw van de illegale Muur en voor de afbraak van huizen in de bezette gebieden. Het bewakings- en beveiligingsbedrijf G4S werd aangeklaagd wegens zijn rol in o.a. de controles aan de check points en in de gevangnissen.

De jury van het Tribunaal riep de landen, waarin de bedrijven gevestigd zijn, op juridische stappen te zetten om verdere medeplichtigheid onmogelijk te maken. Bij ons stelden sp.a en Groen! inmiddels al parlementaire vragen. Uiteraard wordt van vakbondszijde de problematiek ook verder opgevolgd, via o.m. de ondernemingsraden. Geageerd wordt ook met het actieplatform "Israël koloniseert, Dexia financiert".

In 2011 wordt in Zuid-Afrika een 3e sessie van het Tribunaal georganiseerd. Dan zal de overeenkomst worden aangetoond tussen het vroegere Apartheidssysteem in dat land en de actuele behandeling van de Palestijnen door Israël.

christian.vancoppenolle@abvv.be